

Neljapäev, 23. juuni 2016

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P8\_TA(2016)0290

**Tapatalgud Kongo idaosas**

**Euroopa Parlamendi 23. juuni 2016. aasta resolutsioon tapatalgute kohta Kongo idaosas (2016/2770(RSP))**

(2018/C 091/01)

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kongo Demokraatliku Vabariigi (Kongo DV) kohta, eriti 10. märtsi 2016. aasta <sup>(1)</sup> ja 9. juuli 2015. aasta <sup>(2)</sup> resolutsioone,
- võttes arvesse AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee 15. juuni 2016. aasta resolutsiooni valimiseelse ja julgeolekuolukorra kohta Kongo DVs,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning tema pressiesindaja avaldusi olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis,
- võttes arvesse Kongo Demokraatlikku Vabariiki nimetatud ELi delegatsiooni avaldusi inimõiguste olukorra kohta riigis,
- võttes arvesse nõukogu 23. mai 2016. aasta järeldusi Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta,
- võttes arvesse ELi aastaaruannet inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas 2014. aastal, mille nõukogu võttis vastu 22. juunil 2015. aastal,
- võttes arvesse Beni, Butembo ja Lubero alade kodanikuühiskonna organisatsioonide 14. mai 2016. aasta avalikku kirja Kongo Demokraatliku Vabariigi presidendile,
- võttes arvesse 2013. aasta detsembri Nairobi deklaratsioone,
- võttes arvesse Addis Abebas 2013. aasta veebruaris allkirjastatud Kongo DV ja piirkonna rahu, julgeolekut ja koostööd käsitlevat raamkokkulepet,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Kongo DV kohta, eriti resolutsiooni 2198 (2015) Kongo DV sanktsioonide uuendamise ja eksperdirühma mandaadi kohta ning resolutsiooni 2277 (2016), millega pikendati ÜRO Kongo Demokraatliku Vabariigi stabiliseerimise missiooni (MONUSCO) mandaati veel üheks aastaks,

<sup>(1)</sup> Vastuvõetud tekstid, P8\_TA(2016)0085.

<sup>(2)</sup> Vastuvõetud tekstid, P8\_TA(2015)0278.

Neljapäev, 23. juuni 2016

- võttes arvesse ÜRO Kongo DVga tegeleva eksperdirühma 23. mai 2016. aasta aruannet,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 27. juuli 2015. aasta aastaaruannet inimõiguste olukorra ja Kongo DVs asuva ÜRO ühise inimõiguste büroo tegevuse kohta,
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Kohtu otsuseid ja korraldusi,
  - võttes arvesse Ida-Aafrika järvede piirkonna rahvusvaheliste saadikute ja esindajate rühma 2. septembri 2015. aasta ühist pressiteadet valimiste kohta Kongo DVs,
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu eesistuja 9. novembri 2015. aasta avaldust olukorra kohta Kongo DVs,
  - võttes arvesse ÜRO peasekretäri 9. märtsi 2016. aasta aruandeid ÜRO stabiliseerimissmissiooni kohta Kongo DVs ning Kongo DV ja piirkonna rahu, julgeolekut ja koostööd käsitleva raamkokkuleppe rakendamise kohta,
  - võttes arvesse läbivaadatud Cotonou partnerluslepingut,
  - võttes arvesse 1981. aasta juuni inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
  - võttes arvesse demokraatia, valimiste ja valitsemise Aafrika hartat,
  - võttes arvesse Kongo 18. veebruari 2006. aasta põhiseadust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et jätkuvalt halveneb julgeolekuolukord Kongo Demokraatliku Vabariigi kirdeosas, kus tegutseb aktiivselt kümneid relvastatud rühmitusi ja kust on saadud arvukaid teateid massilistest tapmistest, laste värbamisest relvarühmitustesse ja laste kasutamisest nendes ning laialdasest seksuaalvägivallast ja soopõhisest vägivallast;
- B. arvestades, et Beni, Lubero ja Butembo aladel tapeti 2014. aasta oktoobri ja 2016. aasta mai vahelisel perioodil jõhkralt üle 1 160 inimese ning kaduma jäi üle 1 470 inimese, maha põletati arvukalt maju, terviseasutusi ja koole ning paljud naised, mehed ja lapsed langesid seksuaalvägivalla ohvriks;
- C. arvestades, et relvarühmitused on okupeerinud paljud külad nendel aladel;
- D. arvestades, et nende hirmutegude valguses, mida väidetavalt panevad toime nii mässuliste relvarühmitused kui ka riigi relvajõud, avaldatakse Kongo DV valitsuse tegevusetuse ja vaikimise suhtes üha suuremat rahulolematust;
- E. arvestades, et osa tapmistest olid erakordselt vägivaldsed ja mõnel juhul toimusid need riigi relvajõudude (FARDC) positsioonide ja Kongo DVs läbiviidava ÜRO Kongo Demokraatliku Vabariigi stabiliseerimise missiooni (MONUSCO) baaside vahetus läheduses;
- F. arvestades, et rahvusvaheline üldsus on nendesse massimõrvadesse suhtunud ükskõikselt ning meedia on neist vaikinud;
- G. arvestades, et Kongo DV presidendile on põhiseadusega usaldatud kohustus olla rahvusliku ühtsuse ja sõltumatuse, inimeste ja kaupade ohutuse ja riigi institutsioonide korrapärase toimimise tagaja ning riigi relvajõudude ülemjuhataja;
- H. arvestades, et Kongo DVs valitsevad suured poliitilised pinged, kuna alates 2001. aastast võimul olnud president Kabila peab põhiseaduse kohaselt 20. detsembril 2016 ametist lahkuma, kuid ei ole siiani oma tagasiastumisest teatanud;
- I. arvestades, et Kongo sõjavägi ja MONUSCO viibivad piirkonnas selleks, et säilitada stabiilsus, võidelda relvarühmitustega ja kaitsta tsiviilelanikke;
- J. arvestades, et MONUSCO mandaati on pikendatud ja tugevdatud;

**Neljapäev, 23. juuni 2016**

- K. arvestades, et üldine suutatus inimõiguste rikkumiste toimepanijaid vastutusele võtta soodustab karistamatuse õhkkonda ja õhutab uutele kuritegudele;
- L. arvestades, et rahu saavutamist on tõsiselt takistanud Kongo DV kõhklevad katsed demobiliseerida tuhandeid mässulisi võitlejaid, võttes nad riigiar mee koosseisu või lihtsustades nende naasmist tsiviilellu;
- M. arvestades, et humanitaarorganisatsioonide hinnangul vajab praegu abi 7,5 miljonit inimest; arvestades, et jätkuva konflikti ja sõjaliste operatsioonide tõttu on Kongo DVs ka 1,5 miljonit riigisest põgenikku ning üle 400 000 inimese on olnud sunnitud riigist põgenema;
- N. arvestades, et ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (OCHA) on teatanud abitöötajate ja konvoide sagenevast röövimisest ja ründamisest, mis on sundinud humanitaarorganisatsioone abi kohale toimetamisega viivitama ja oma tegevust peatama;
- O. arvestades, et tapatalgud Kongo idaosas on tingitud seostest piirkondliku ja riikliku poliitika, etnilise pinge ärakasutamise ja ressursside ekspluateerimise vahel;
1. väljendab sügavat muret Kongo DVs teravneva vägivalga ning ärevakstegeva ja halveneva humanitaarolukorra pärast, mille on eelkõige põhjustanud nüüdseks üle 20 aasta kestnud relvakonfliktid riigi idaprovintides; mõistab hukka inimelude kaotuse ning tunneb kaasa Kongo DVs elavatele inimestele;
  2. kordab üleskutset, et kõik konfliktiosalised lõpetaksid viivitamata vägivalga, paneksid relvad maha, vabastaksid oma ridadest kõik lapssõdurid ning edendaksid dialoogi konfliktile rahumeelse ja jätkusuutliku lahenduse leidmiseks; nõuab eelkõige MONUSCO ja Kongo DV relvajõudude koostöö kiiret ja aktiivset taasalustamist vastavalt 28. jaanuaril 2016 Kinshasas sõlmitud sõjalise koostöö kokkuleppele, et taastada rahu ja julgeolek ning tugevdada seda nii riigi idaosas kui ka kogu riigis;
  3. tuletab meelde, et kõigi piirkonna relvarühmituste neutraliseerimine aitab rahu ja stabiilsuse saavutamisele tugevasti kaasa, ning nõuab, et Kongo DV valitsus võtaks selle esmaeesmärgiks ja taastaks kõigi kodanike turvalisuse ning Beni, Lubero ja Butembo alade stabiilsuse;
  4. nõuab tungivalt, et rahvusvaheline üldsus käivitaks Kongo DV valitsuse ja MONUSCO täielikul koostööl tapatalgute põhjaliku, sõltumatu ja läbipaistva uurimise; nõuab, et Ida-Aafrika järvede piirkonna rahvusvaheliste saadikute ja esindajate rühm korraldaks erakorralise koosoleku Kongo DV valimiste teemal, et võtta asjakohaseid meetmeid, nagu ÜRO Julgeolekunõukogu kaasamine;
  5. rõhutab, et praegune olukord ei tohiks takistada põhiseaduse kohaselt kavandatud valimiste toimumist; rõhutab, et valimiste edukas ja õigeaegne korraldamine on riigi pikaajalise stabiilsuse ja arengu seisukohast otsustavalt tähtis;
  6. kutsub Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuratuuri üles teavet koguma ja kuritarvitusi uurima, et kindlaks teha, kas Beni piirkonnas väidetavalt toimunud kuritegude uurimine Rahvusvahelise Kriminaalkohtu poolt on vajalik;
  7. rõhutab taas, et inimõiguste rikkumiste, sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ning naiste ja tütarlaste vastu suunatud seksuaalvägivalga toimepanijad, samuti lapssõdurite värbamise eest vastutavad isikud ei tohi jääda karistusetu; rõhutab, et selliste tegude toimepanijatest tuleb teatada, nende isik tuvastada, neile süüdistus esitada ja neid karistada kooskõlas riigi ja rahvusvahelise kriminaalõigusega;

Neljapäev, 23. juuni 2016

8. palub koostada MONUSCO tegevuse kohta hindamisaruanne ja see üldsusele kättesaadavaks teha; tunneb heameelt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2277 (2016) üle, millega pikendati MONUSCO mandaati ja tugevdati tema volitusi tsiviiliskaitse ja inimõiguste vallas, kaasa arvatud soopõhine ja lastevastane vägivald;
9. nõuab tungivalt, et MONUSCO kasutaks kõiki oma mandaadi võimalusi tsiviilelanikkonna kaitsmiseks, tagades jõudude ümberkujundamise teel suurema operatsioonivõime, et kaitsta Kongo idaosa tsiviilelanikke kiirsuuremehhanismide ja õhurekke abil, kaasa arvatud patrullid ja liikuvad operatiivbaasid;
10. nõuab, et Aafrika Liit ja EL tagaksid Ida-Aafrika järvede piirkonna riikide vahel alalise poliitilise dialoogi, et ennetada edasist destabiliseerumist; kahetseb, et 2013. aasta veebruaris allkirjastatud rahu, julgeolekut ja koostööd käsitleva raamkokkuleppe rakendamisel on tehtud vaid piiratud edusamme, ning palub kõigil osalistel stabiliseerimispuüetele aktiivselt kaasa aidata;
11. nõuab, et kodanikuühiskond oleks kaasatud igasse tsiviilelanike kaitsmise ja konfliktide lahendamise meetmesse, et inimõiguste kaitsjad oleksid kaitstud ja Kongo DV valitsus ning rahvusvaheline üldsus loodaks neile vajaliku platvormi;
12. tunnustab Kongo ametivõimude jõupingutusi karistamatuse lõpetamiseks ning seksuaalse vägivalla ja lastevastase vägivalla tõkestamiseks, kuid peab edasiliikumist endiselt aeglaseks;
13. tuletab ELile meelde, et liidu poliitikasuunad peavad olema ühtsed, sealhulgas ka relva- ja toorainekaubanduse vallas, ning et läbirääkimistel kõnealusel piirkonnas sõlmilavate lepingute üle tuleb edendada rahu, stabiilsust, arengut ja inimõigusi;
14. nõuab, et EL kaaluks Kongo DV idaosa tapatalgute ja riigis toimunud vägivaldsete repressioonide eest vastutajate vastu sihipäraste sanktsioonide kehtestamist, kaasa arvatud reisikeeld ja vara külmutamist, et takistada vägivalla jätkumist;
15. palub ELil ja selle liikmesriikidel jätkata Kongo DV elanikele abi andmist, et parandada kõige haavatavamate elanikkonnarühmade, eelkõige siseopõgenike elamistingimusi;
16. mõistab hukka kõik rünnakud humanitaartöötajate vastu ja humanitaarjuurdepääsu takistamise; nõuab, et kõik konfliktiosalised austaksid humanitaartöötajate sõltumatust, neutraalsust ja erapooletust;
17. kinnitab uuesti, et ettevõtete tegevus peab täielikult vastama rahvusvahelistele inimõigusnormidele; palub seetõttu liikmesriikidel tagada, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad ettevõtted ei eiraks kolmandates riikides tegutsedes inimõigusi ega rahvusvahelisi norme;
18. kiidab heaks Kongo ametivõimude pingutused rakendada õigusakte, millega keelatakse mineraalidega kauplemine ja nende töötlemine piirkondades, kus toimub mineraalide ebaseaduslik kaevandamine, nagu relvarühmituste kontrolli all olevad piirkonnad; kutsub Kongo ametivõime üles tugevdama seaduste rakendamist ja võimaldama põhjalikumalt kontrolli kaevandamistingutuste ning kaevandamistulude väärkasutamise üle; nõuab, et EL toetaks oma arengukoostööpoliitika abil Kongo DV jõupingutusi selles valdkonnas; kiidab heaks hiljuti saavutatud Euroopa kokkuleppe konfliktimineraalide tarnijate kohustusliku hoolsuskohustuse kontrolli üle, mis on esimene samm Euroopa ettevõtete vastutuse maksmapanevaks selles valdkonnas, ning nõuab tungivalt, et EL koostaks selle kokkuleppe põhjal ulatusliku õigusakti, mis kiiresti vastu võetaks;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Aafrika Liidule, AKV-ELi ministrite nõukogule, ÜRO peasekretärile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule ning Kongo DV presidendile, peaministrile ja parlamendile.